

SYNLAB
TESTAAKOTONA.FI

**Tietopaketti
seksitaudeista**

Tietopaketti seksitaudeista

Seksitaudit tarttuvat nimensä mukaan seksin välityksellä, kun kahden ihmisen limakalvot (tai niiden viereinen iho) ovat kosketuksissa keskenään.

Kondomin käyttö koko yhdynnän ajan estää varsin tehokkaasti lähes kaikkien seksissä siirtyvien tautien tarttumista.

Tartunnan voi saada myös suojaamattomassa suu- ja peräaukkoseksissä.

Mitä tauteja voi tarttua seksin välityksellä?

Suomessa tavallisin seksitauti on klamydia, jota aiheuttaa Chlamydia trachomatis -niminen pieni bakteeri. Muita tavallisia seksitau-teja ovat tippuri, herpes ja HPV-virusinfektio, joka voi aiheuttaa kondyloomia ja kohdun-kaulan lima-kalvomutoksia. Seksien aikana voi tarttua myös harvinaisempia tauteja kuten kuppa, HIV ja viruksen aiheuttama maksatulehdus eli hepatiitti.

Milloin epäillä seksitautia?

Valtaosa klamydia- ja tippuritartunnoista on oireettomia ja löytyy vain testaamalla. Klamydia ja tippuri voivat aiheuttaa kirvelyä virtsa-tes-sa tai ylimääräistä vuotoa virtsaputkesta tai emättimestä. Jos uuden seksisuhteen alettua alkaa jokin näistä oireista, on varsin helppoa epäillä aiheellisesti seksitautia. Usein tartunta saadaan kuitenkin joko oireetto-mana tai vähäoireisena pitkään jatkuneessa seksi-suhteessa. Siten näytteiden ottaminen myös oireettomilta on järkevää.

Jos seksikumppanilla on oireita, kannattaa testi tehdä molemmilta, koska toisella oireileva infektio voi toisella olla oireeton.

Muissa seksin aikana tarttuneissa taudeissa oireina voi olla myös kivulias tai kivuton haavauma, nivustaipeen imusolmukkeiden suurentuminen tai sukupuolielimiin liittyvät-tömät oireet kuten maksatulehduksissa silmän valkuaisten kellertyminen ja HIV:n ensitaudissa lämpöily ja väsymys.

Voivatko oireettomat seksitaudit tarttua?

Oireettomat tartunnat ovat salakavalia, koska oireettomuudesta huolimatta taudit voivat tarttua edelleen seksikumppaneihin. Näille kumppaneille tartunta voi aiheuttaa oireisen tai oireettoman taudin. Jotta seksitaudit eivät leviäisi, on tärkeää havaita ja hoitaa tartunnat mahdollisimman pian ja hyvin.

Kondomin käyttö suojaa seksitaudeilta

Oireetonkin seksitauti vaatii hoitoa. Klamydia voi aiheuttaa naisilla sisäsynnytinten tulehduksen ja johtaa lapsettomuuteen, miehillä taas lisäkivestulehduksen. HIV-infektio on usein alkuvaiheessa oireeton ja mahdolliset oireetkin (lämpöily, väsymys, kurkkukipu, päänsärky, ripuli tai lihas- ja nivelsäryt) tulevat vasta 2–6 viikon kuluttua tartunnasta eikä niitä siten helposti tule yhdistäneeksi seksissä tarttuneen taudin oireiksi.

Mitä jos klamydia- tai tippuri-testi on positiivinen?

Jos näytteessäsi havaitaan klamydia tai tippuri, varaa aika YTHS:ltä tai hakeudu muualle vastaanotolle antibiootihoidon saamiseksi, oli sinulla oireita tai ei. Myös seksikumppanisi tulee tällöin testata ja hoitaa. Tulos siirtyy automaattisesti YTHS:n potilastietojärjestelmään, joten vastaanotolle tullessasi riittää, että kerrot testaakotona.fi-seksitautitestin olleen positiivinen.

YTHS:n toimipisteet löydät osoitteesta:
yths.fi/yhteystiedot/toimipisteet

Mitä jos klamydia- tai tippuritestit jäävät negatiivisiksi?

Seksitautien havaitseminen välittömästi yksittäisen seksikontaktin jälkeen on hankalaa, koska osa taudeista itää useita viikkoja. Klamydia- ja tippurinäytteet tulisi oireisilta ottaa aikaisintaan viiden vuorokauden kuluttua mahdollisesta tartunnasta. Oireettomilta näytteet kannattaa yleensä ottaa vasta kolmen viikon kuluttua mahdollisesta tartunnasta, jotta testitulos olisi mahdollisimman luotettava.

Jos epäilet itselläsi sukupuolitauteja, mutta klamydia- ja tippuritestit jäävät negatiivisiksi, voi kyseessä kuitenkin olla jokin muu seksin välityksellä saatu tartunta. Hakeudu tällöin lääkärin vastaanotolle keskustelemaan tarvittavista jatkotutkimuksista. HIV:n, kupan ja maksatulehdusten osalta näytteitä otetaan tartuntariskin arvion perusteella tarvittaessa 3–4 viikon kuluttua mahdollisesta tartunnas-

**Muistathan, että seksissä
voi tarttua myös muita tauteja kuin
klamydia ja tippuri!**

ta ja aina 3-4 kuukauden kuluttua. Herpesnäytteet otetaan tarvittaessa, jos limakalvoille on muodustunut rakkuloita.

Taulukossa on esitetty tavallisimpien seksissä tarttuvien tautien itämisajat ja oireettomien tartuntojen osuudet.

Tauti	Aika tartunnasta oireiden alkun	Oireettomien tartuntojen osuus
Klamydia	10-14 vrk	50 % (miehet) 70 % (naiset)
Tippuri	1-5 vrk (miehet) 1-3 viikkoa (naiset)	20 % (miehet) 50 % (naiset)
Herpes	2-6 vrk (-2 viikkoa)	70 %
Kuppa	3-4 viikkoa	< 5 % (haava kivuton)
HIV	3-4 viikkoa	90 %
Maksatulehdus B/C	4-26 viikkoa	60 %

**Lisätietoa seksitaudeista ja
seksuaaliterveydestä:
yths.fi/seksuaaliterveys**

Y · T · H · S

YLIOPIILAIDEN TERVEYDENHOITOSÄÄTIÖ

SYNLAB

TESTAAKOTONA.FI